

ӘЛ-ФАРАБИ – ӨРКЕНИЕТ ОЙШЫЛЫ

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы мен Елбасының «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласы аясында «Medar» халықаралық мәдени зерттеулер орталығы (Түркия) әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-мен бірлесе отырып «Әл-Фараби – өркениет ойшылы» атты деректі фильмін түсірді. ЮНЕСКО-ның қолдауымен 2020 жылы аталып өтетін әл-Фарабидің 1150 жыл толуына орай ҚазҰУ-да қазақ тіліндегі деректі фильмнің тұсаукесері өтті. Аталмыш шараға көрнекті фарабитанушы ғалымдар, мәдениет және өнер қайраткерлері, кинотанушылар, оқытушылар, студенттер, сондай-ақ ҚР-дағы Түркия Республикасы Бас елшілігінің және бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері қатысты.

«Ұлы даланың жеті қыры» атты бағдарламалық мақаласында Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев атап өткендей, Ұлы дала адамзат үшін аса көрнекті қайраткерлерді, оның ішінде әлемге әйгілі ойшыл әл-Фарабиді де берді. Аристотельден кейін екінші ұстаз аталған әл-Фараби туралы деректі фильм философияның шығармашылық мұрасын және оның адам өркениеті тарихындағы рөлін дәріптеуге бағытталған.

Фильм үш бөлімнен тұрады, онда алғаш рет құнды тарихи мәліметтер мен шығыстың ұлы ойшылы әл-Фарабидің өмірінен алынған деректер көрсетілген. Әбу Насыр Мұхаммад ибн Мұхаммад Тархан ибн Узлағ әл-Фараби ат-Турки – ұлы ғалым, энциклопедист. Ол 870 жылы Жібек жолындағы маңызды орталықтардың бірі болып табылатын Отырар қаласына жақын жерде туған. Әл-Фараби өмір бойы сол кездегі өркениеттер мен мәдениеттердің ірі орталықтарында білім алған. Әл-Фарабидің шығармашылық қызметі ортағасырлық араб-мұсылман мәдениетінің ренессансына келеді. Оның еңбектері батыс пен шығыс мәдениетінің жақындасуы мен өзара түсіністігін байланыстыратын көпір болды.

Деректі фильм ҚазҰУ қатысатын екінші ірі халықаралық жоба болып табылады. «Әл-Фараби – екінші ұстаз» атты алғашқы фильм голландиялық кинодокументалистермен бірге әзірленіп, Еуропада және Қазақстанның ұлттық теледидары эфирінде көрсетілді. Қазіргі уақытта ҚазҰУ жүзеге асырып жатқан әл-Фараби туралы үшінші киножобамен жұмыс барысында Қазақстан, Түркия және Египетте түсірілім жүргізілді, таяу уақытта олар Иорданияда,

Сирияда және түркі әлемінің ұлы ойшылы өмір сүрген және басқа да елдерде өтеді.

ҚазҰУ жыл сайын әл-Фараби мұрасын кеңінен тарату және насихаттау мақсатында таяу және алыс шетелдердің белгілі сарапшылары мен ғалымдары арасында танымал әлемдік диалог алаңына айналған халықаралық Фараби форумын өткізіп келеді.

Әл-Фарабидің қайырымды қоғам идеясын негізге ала отырып ҚазҰУ жоғары технологиялық және рухани-адамгершілік платформаларының симбиозын құрайтын «Al-Farabi University Smart City» инновациялық жобасын жүзеге асыруда. Оның негізінде ҚазҰУ жаңа буын университетінің – «4.0 Университет» моделін жасады. Ол БҰҰ-ның Нью-Йорктегі штаб пәтерінде өткен Өркениеттер Альянсы форумында таныстырылып, нәтижесінде оны әлемдік деңгейде кеңінен тарату ұсынылды.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында БҰҰ Өркениеттер альянсымен бірлесіп ҚазҰУ «Қайырымды қоғам азаматтарын қалыптастыру. Қазіргі заманғы университеттердің миссиясы» атты халықаралық жобаны жүзеге асыруда. Голландия, Түркия, Италия, Иордания, Қытай, Египет жетекші университеттерінде және басқа да елдерде ашылған әл-Фараби ғылыми-білім беру орталықтарының саны осы уақытта 10-ға жетті. Бұл орталықтарда қазақ тілі мен қазақ халқының мәдениеті оқытылуда.

Өз тілшімізден

Монография ректора КазНУ им. аль-Фараби, академика Галыма Мутанова «Mathematical Methods and Models in Economic planning, Management and Budgeting» включена в авторитетную международную базу данных ведущих научных публикаций Web of Science Core Collection.

МИРОВОЕ ПРИЗНАНИЕ

Clarivate Analytics

Certificate of Acknowledgement

This is to acknowledge that the following research monograph by Dr. Galimkair Mutanovich Mutanov has been accepted for indexing in the Book Citation Index of the Web of Science Core Collection

Mathematical Methods and Models in Economic Planning, Management and Budgeting

June 14, 2019

Продолжение на 2 стр.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСТЫҢ МАҢЫЗЫ ЗОР

Кезекті ректорат мәжілісі 2018-2019 оқу жылының оқытушы-профессорлар құрамы, кафедралар мен факультеттердің соңғы рейтингісін талқылаудан басталды.

Мінбеге шыққан стратегиялық даму орталығының директоры Гүлшат Салауатқызы QS WUR-дегі көрсеткіштердің мониторингін, оның жыл сайынғы QS Emerging Europe және Central Asia рейтингі университеттердің онлайн қатысуын және PhD деңгейінде білікті қызметкерлердің үлесін қоса алғанда, сегіз түрлі көрсеткіш бойынша университеттерді бағалау арқылы жасалатынын айтты.

«Университетіміздің бәсекеге қабілеттілігін көтеруде, қоғамдағы имиджін қалыптастыруда және студенттер мен оқытушылардың ағылшын тілінде академиялық коммуникативтік икемділіктің дамуына жағдай жасауда шетел ғалымдарын шақыру білім алушылардың хабардарлығын дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан да біз шетелдік профессорлармен үнемі тығыз байланыс орнатуымыз қажет», – делі директор. Сонымен қатар ол университеттің білім сапасын қамтамасыздандыруда және жол картасындағы барлық бағыттардың көрсеткіштеріне және биылғы жылы жоспардағы оқу-әдістемелік жұмыс, академиялық ұтқырлық, халықаралық ғылыми білім беру қызметі, ғылыми-зерттеу және инновациялық қызмет, әлеуметтік-тәрбие жұмысы бағыттарындағы 2018-2019 оқу жылында шыққан нәтижелерге баса назар аударды. Сондай-ақ жиын аясында ОПҚ-ны қаржылай ынталандыру туралы экономика және қаржы департаментінің директоры Нұржан Шинтаевтың баяндамасы тыңдалып, 2019 жылғы ҚР ЖОО-ның X-жазғы Универсиада ойындарында 30 спорт түрі бойынша университет құрама командасының жоғары спорттық көрсеткіштері мен табысты өнер көрсеткені үшін СӨС орталығының бір топ жаттықтырушы-оқытушылары арнайы мерейтойлық медалмен марапатталды.

Айнұр АҚЫНБАЕВА

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ мен ҚР Ішкі Істер министрлігі құқық қорғау органдар үшін кадрлар даярлау саласына қатысты ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды.

ЖАҢА ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

Бағдарламалар колға алынуда. Олардың бірінде адам құқықтарына айрықша мән берілген 2019-2021 жылдарға арналған ішкі істер органдарын жаңғыртудың жол картасы бекітілді.

Сондай-ақ кеңес барысында ҚР Бас прокуратурасының жанындағы құқық қорғау органдары академиясы кәсіби деңгейді арттыру институтының кәсіби деңгейді арттыруды ұйымдастыру жөніндегі басқармасының Алматы к. Академия өкілі Талғат Сейдуалиев, ҚазҰУ-дың заң факультетінің заң ғылымдарының кандидатын, қылмыстық құқық, қылмыстық іс

жүргізу және криминалистика кафедрасының доценті Шолпан Мәлікованы «Қазақстан Республикасының Прокуратурасына 25 жыл» мерекелік медалімен марапаттады. Сондай-ақ ҚР Бас прокуратурасының грамоталарымен қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және криминалистика кафедрасының доценттері Әсел Шәріпова және Ербол Әлімқұлов марапатталды.

Гүл ҚҰТТЫБЕКҚЫЗЫ

***

Resei ғылыми қорының «XVIII – XIX ғғ. Halyqaralyq qatynastar júiesindegi Ortalyq Azia» jobasy aiasynda aғымдағы jylдың 20-22 тамызы aralyғында arheologia және etnologia fakúltetinde «Eýropa және Azia saiası múddeleri toғysyndaғы Ortalyq Azianyń orny XVIII – XIX ғғ.» atty halyqaralyq ғылыми seminar ótedi.

Negizgi maqsat – Ortalyq Azianyń belgili tarihı kezeńderde oryn alған tektonikalыq geosaiiası jaғdaıdaғы halyqaralyq qatynastar júiesindegi ornyn keshendi túrde zertteý múmkindikterin talqylaýға baғыttalған. Seminar jumysyna Resei, Qazaqstan, Qyrғyzstan, Ózbeksan, Túrkmensan, Tájikstan, Ázirbaijan, Pólsha, AQSh ғalymdary qatysyp, óz oilaryn ortaға salady.

***

Medisina және densaýlyq saqtaý fakúlteti jýyrda búkil Eýropa aimaғыnda ótetin qoғamdyq densaýlyqtyń Eýropalyq aptasyn ótkizýge qatysty.

Apta boiy búkil Eýropa men Ortalyq Aziada fizikalыq belsendilik, densaýlyq және qorshaған orta, sozylmaly aýrýlardyń aldyn alý және densaýlyq saqtaý júiesin zertteý, paidaly taғam және jastardyń mentaldy densaýlyғы sraqty bes negizgi suraqtary boiyńsha master-klass, flesh-mobtar, dóńgelek ústelder, seminarlar және pikirsaiystar júrgizildi. Dene shynyqtyry және sport kafedrasы epidemiologia, biomedstatistika және dáleldik medisina kafedrasymen, DShSK Salaýatty ómir salty ortalyғыmen birge qoғamdyq densaýlyqtyń mamandarynyń Ortalyq-Azia qaýymdastyғы men qoғamdyq densaýlyqtyń Eýropalyq qoғamdastyғыnyń kómegimen qoғamdyq densaýlyq saqtaý aptasy sheńberinde sporttyq is-shara boldy. Is-shara «Aktivti, deni saý және baqytty bol!» uranyмен ótti .

Соб. корр.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИСЛАМДЫҚ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

ҚазҰУ-да «Қазақстандағы Исламдық қаржы: АХҚО және серіктестер келешегі» атты семинар өтті.

Семинарға АХҚО бизнесті халықаралық ілгерілету департаментінің исламдық қаржыландыру бағыты бойынша басшысы Шейх Биал Хан, Таю Шығыс және Оңтүстік-Шығыс Азия бизнесін дамыту жөніндегі қызметкер Ахмед Нагиб, «Аль Сакр Финанс» АҚ-ның шарифатты бақылау департаментінің директоры Әділбек Рысқұлов және басқа да ұйымдардың өкілдері мен ҚазҰУ оқытушылары қатысты.

Естеріңізге салсақ, өткен айда ХІІ Астана экономикалық форумы аясында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Хамад бин Халифа университеті (Катар) «Астана» халықаралық қаржы орталығымен бірлесе (АХҚО) исламдық қаржы саласындағы әріптестікке бағытталған өзара түсіністік туралы үш жақты меморандумға қол қойған болатын. Бүгінгі семинар осы үшжақты меморандум аясында ұйымдастырылып отырған алғашқы шаралардың бірі деген экономика және бизнес жоғары мектебінің деканы Римма Сагиева ел экономикасын қарыштату жолында қаржы секторы саласында жоғары білікті кадрларды даярлау экономика өсуінің негізгі факторлардың бірі болып табылатынын атап өтті.

АХҚО бизнесті халықаралық ілгерілету департаментінің исламдық қаржыландыру бағыты бойынша басшысы Шейх Биал Хан Қазақстандағы ислам қаржысының даму перспективаларын, оның қаржы секторын тұрақтандырудағы рөлін және басқа да елдердің тәжірибесі негізінде одан әрі жұмыс істеудегі бірнеше бағыттарға тоқталды. Сонымен қатар семинар барысында тараптар қаржы нарығы, оның ішінде Қазақстандағы исламдық қаржыландыру нарығының ағымдағы жай-күйін қарастырып, елімізде Ислам қаржы индустриясын дамыту жөнінде ұсыныстар айтты.

Өз тілшімізден

МИРОВОЕ ПРИЗНАНИЕ

Продолжение. Начало на 1 стр.

Включение монографии известного казахстанского ученого в авторитетную международную базу данных, индексирующую лучшие мировые научные издания, является очередным достижением казахстанского высшего образования и науки, свидетельством актуальности и высокой значимости исследования в глобальном научном пространстве.

Следует подчеркнуть, что ранее научный труд Галыма Мутанова вошел в топ наиболее востребованных книг, выпущенных издательством «Springer Nature», а в электронном виде ее скачали более 13 тысяч пользователей, что является одним из лучших показателей.

Данная монография в свое время получила высокую оценку лауреата Нобелевской премии в области экономики Джона Нэша. Известный ученый Мануэль Альберто М. Феррейра отметил, что книга является выдающейся научной работой, незаменимой для экономистов, математиков, практиков и руководителей.

Web of Science Core Collection является ведущей базой данных научных изданий мира агентства Clarivate Analytics (бывший Thomson Reuters, США). В ней индексируются более 18 000 журналов, из которых более 12 000 имеют импакт-фактор.

Состоялся премьерный показ документальной картины «Аль-Фараби - мыслитель цивилизации», снятый КазНУ совместно с международным культурно-исследовательским центром "Medar" (Турция)

ХИМИЯ САЛАСЫНДАҒЫ СЕРІКТЕСТІК

ҚазҰУ басшылығы Өзбекстан Республикасы Ғылым академиясының өсімдік заттар химиясы институтының директоры Сагдуллаев Шамансурмен жүздесіп, тараптар химия саласында екіжақты ынтымақтастық орнату жайын талқыға салды.

ҚазҰУ-дың ғылыми-инновациялық жұмыс жөніндегі проректоры Тілекқабил Рамазанов делегация құрамын университет қызметімен толықтай таныстырып, білім ордасының көптеген ЖОО-лармен ынтымақтастық аясындағы біріккен ғылыми зерттеулері мен тәжірибелерінің орындалу жолдарына тоқталып өтті.

Өзбекстан Республикасы Ғылым академиясының өсімдік заттар химиясы институтының директоры Сагдуллаев Шамансур институттың басты бағыттарын атап, болашақта Орталық Азиядағы жетекші жоғары оқу орны саналатын ҚазҰУ-мен ынтымақтастық қарым-қатынас орнатуға үлкен қызығушылық танытты. Тараптар алдағы уақытта көптеген бағыттар бойынша ынтымақтастық қарым-қатынас орнату, атап айтсақ химия, химия өндірісі, химиялық технология, өсімдік заттар химиясы, химиялық инженерия бағыттары бойынша бірігіп жұмыс атқару жолдарын қарастырды. Кездесу соңында делегация өкілдері ҚазҰУ басшылығына алғысын білдіре отырып, жоғарыда аталған бағыттар бойынша алдағы уақытта нақты бір шешім қабылданып, екі жақты келісімге келетініне үмітті екенін айтты.

Баспасөз қызметі

15-29 маусым аралығында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да шетелдік студенттерге арналған жазғы мектеп өтеді.

Бұл мектептің алғашқы кезеңі Гонконг қаласында 1-14 маусым аралығында өткен. Енді екінші кезеңі 15-29 маусым аралығында ҚазҰУ-да өткізу жоспарланған. Жазғы мектептің негізгі мақсаты кәсіпкерлікті меңгеруге бағыттау болып табылады. Жалпы жазғы мектепке Америка, Франция, Филиппин, Малайзия, Канада, Гонконг, Қытай және Қазақстаннан жиналған 30 студент қатысып отыр.

Алғашқы сөзді ҚазҰУ-дың бірінші проректоры М. Бүркітбаев құттықтау сөзімен бастап, барша жазғы мектеп қатысушыларына сәттілік тілеп, алдағы екі апталық жұмыс барысы қызықты да өте мазмұнды болып өтуіне тілектес екенін білдірді. Жиынды арнайы шетелдік студенттерге ҚазҰУ қалашығын толық әрі ауқымды ақпаратпен таныстыру мақсатында жасалған бейнеслайдпен Жания Әбдиман таныстырды.

Қатысушыларды қызықтыратын ортақ тақырып ол – кәсіпкерлікті меңгеру. Қазір

ЖАЗҒЫ МЕКТЕПТІҢ ЖАҢАЛЫҒЫ

кәсіпкерлікке байланысты көптеген стартап жобалар бар. Бұл студенттерден құралған топ Гонконгте кәсіпкерлікке қатысты теориялық білім алып келгендіктен, ҚазҰУ-да тәжірибелік тұрғысына көп мән беріледі. Мысалы, экология, қоқысты өңдеу, суды тазарту, биогазды қолдану сияқты тақырыптар бойынша жұмыс жасайтын болады.

«Келген студенттерді бес топқа бөлдік. Арнайы тақырыптар бойынша олар топтасып жұмыс істейді. Студенттер тек ҚазҰУ қалашығына емес, Қазақстанға алғаш келушілер болғандықтан, Алматы қаласымен танысып жатыр. Олар жұмыс барысында бейүкіметтік ұйымдардың жұмыстарымен танысып, қоқыс өңдеу зауытына арнайы барып іс жүзінде барлық іс-шараларды өздері көріп, жұмыс жасайтын болады», - деді халықаралық ынтымақтастық департаментінің маманы Әсел Жандосова.

Кәсіпкерлікті дамытуға бағытталған бұл жазғы мектеп былтыр Гонконг қаласында басталған. ҚазҰУ делегациясы «Жақынына көмектес» деген бағыт бойынша арнайы конференцияға барып, қатысып келген. Шетелде мұндай бағыт жақсы дамып, арнайы пән ретінде де оқытылады. Сол кезде жаз мезгілінде осындай жазғы мектепті қолға алып, осындай іс-шаралар жасау мақсаты көзделіп, бүгінде нәтижелі жұмыс атқарылып отыр.

Еңлік АҚЖІПТ

ТРИУМФ КАЗНУ

КазНУ им. аль-Фараби стал Чемпионом X Летней юбилейной Универсиады – 2019.

Титул победителей традиционных соревнований спортсмены завоевывают

вот уже на протяжении последних пяти сезонов. Тем самым, университет в полной мере оправдывает звание бессменного лидера студенческого спорта страны.

Великолепные результаты продемонстрировали участники казахстанской

Универсиады, которая стартовала 3 апреля в Алматы и завершилась 10 июня в Актобе. В общем командном зачете они с большим отрывом вырвались вперед, опередив соперников, представлявших 60 высших учебных заведений Казахстана.

Студенты КазНУ приняли участие в 30 видах спорта из общих 37. В копилке вуза – 14 золотых, 9 серебряных и 5 бронзовых общекомандных медалей.

С 3 по 14 июля наши спортсмены станут участниками Всемирной XXX Летней Универсиады в Неаполе, которая соберет спортсменов из 170 стран мира. В программу включены соревнования по восемнадцати летним видам спорта.

Стоит отметить, что на Всемирной Летней Универсиаде 2015 года в Южной Корее наши спортсмены завоевали 5 из 6 золотых медалей. Олимпийские игры 2016 года в Рио-де-Жанейро принесли в копилку Казахстана золотую, серебряную и бронзовую медали. В 2017 году в Тайбэе спортсмены завоевали золотую, 2 серебряные и бронзовую, и в 2018 году в Джакарте (Индонезия) – 2 серебряные и 3 бронзовые медали.

Желаем отличных выступлений и ярких побед!

Соб. корр.

Сүйікті университетіміз өзінің тағы бір мерейтойын тойлады. Уақыт деген көзді ашып жұмғанша өтеді де кетеді екен. 1933 жылы қазан айында Алматы қаласында Қазақ ұлттық университетін құру жөніндегі қаулыға қол қойылып, ҚазҰУ-дың құрылуына себеп болған еді. Ал, ресми түрде 1934 жылдың 15 қаңтарында ҚазҰУ-ымның салтанатты түрде ашылуы болып өткен.

Тарихпен сабақтас

Жылда өзінен жас түлек, болашақ білікті де білімді мамандарды кара шаңырағынан шығарып жатыр.

ҚазҰУ-ымның білім беру құрылымына бір көз жүгіртіп өтейік. Білім беру құрылымы басқа ЖОО-а карағанда өзіндік ерекшелігі бар университеттердің бірі деп ойлаймын. Себебі, Университетте жоғары оқу орнына дейінгі білім беруде бейіндік мектеп пен колледж

жұмыс жасайды. Бейіндік мектеп оқушыларды болашақтағы ЖОО-да оқитын мамандықтарына алдын ала дайындап, бейімдейді. Тағы да ресми деректерге жүгінетін болсақ, ҚазҰУ-ымда қазіргі күнде 25 мыңнан астам студент пен көпсалалы жоғары кәсіби білім жүйесі бойынша магистранттар білім алуда. Сонымен қатар, университет дипломатиялық қарым-қатынаста әлемнің ең ірі 400-ден аса ЖОО мен

ынтымақтастық орнатып жұмыс жасап келеді. ҚазҰУ-ым 85 жыл ішінде еңбек етіп талмай, көптеген жетістіктерге жетті. Жетістіктер ішінде бірнешеуіне тоқталып өтсем. Дүниежүзілік ЖОО арасында жылда жүргізіліп отыратын рейтингте өзінің үздік орнын алып отырады. Яғни, халықаралық QS рейтингісі бойынша әлемдегі үздік 230-топ университет қатарына еніп 220 орынды иемденді. ТМД елдері арасында екінші орындамыз. Ал, Қазақстан ЖОО арасындағы ең үздік университет болып саналады. Жалпы айтқанда, әрқашан биік белестерден көрініп, еліміздің өсіп-өркендеуіне өз үлесін қосып келе жатыр.

Қорыта келе, ҚазҰУ-ымның қазіргі күндегі мақсатын айта кететін болсақ, ол әлемнің ТОП-200 жетекші ғылыми-зерттеу университеттер қатарына еніп, қоғамдағы прогрессивті экономикалық, әлеуметтік және мәдени өзгерістердің локомотиві болу. ҚазҰУ бұған дейін көптеген жетістіктерге жетіп, өзін елімізде жан-жақты, үздік екенін мойындатқан кезде, бұл алда қойып жатқан мақсатына да жетпей қоймайтынына сенімдімін. Ал, бұл мақсатты жүзеге асыруда біз ЖАСТАР-дың қосар үлесіміз мол болмақ.

К. АШЕКЕЕВА,
ф.ғ.д., аға оқытушы;
П. СҰЛТАНОВА,
педагогика және психология мамандығының
4-курс студенті

БІЛІМНІҢ РУХАНИ ҚАЛАШЫҒЫ

ҚазҰУ қалашығы. Бұл білімнің рухани қарашығы. Кенен ойдың көзілдірігі секілді бұлдыраған дүниенің бет-бейнесін ашып көрсетеді. Өуелден-ақ мәуелі білім ордасы парасат айдынында еркін жүзуге мүмкіндік сыйлайтын құтты шаңырақ. Одан ақыл нәрімен сусындаған адамзат арманының ақиқатпен әрлене түсетініне көз жеткізеді. Біз пір тұтқан алыптардың отты ошағына айналған жәдігердің биыл 85 жылдығы. Іргетасының қаланғанына ғасырға жуықтаған қайнар қалашықтың қойнауы ырысқа толы. Тәлімді де, білімді, әрі білікті шәкірттері ұлттың ұстынына айналып келеді.

образование в Казахстане» ғылыми-әдістемелік журналына химиядан зерттеу материалдар жазса, «Ақдала егістік алқабы топырағының ауыр металдармен ластану мониторингі» тақырыптары бойынша іс-тәжірибесін таратты.

Ұлттық университетіміздің өнегелі өренінің ауыз толтырып айтарлықтай еңбегі бар. Мектеп қабырғасында сабақ бере жүріп, шәкірттерін түрлі халықаралық және республикалық байқауларға шығарды. Оқушылары жүдделі орындардан көрініп, үмітін ақтап келеді. Шыны керек, білім бәйгесінен олжасыз қайтқан емес. Нактыласақ, өткен жылы өткен халықаралық «Фараби әлемі» атты ғылыми конференциясында Самал Мұхамеднұр, Гүлвира Абдрахман III орынды иеленді. Кіші ғылыми академиясының ұйымдастыруымен өткізілген конференцияға екі жыл қатарынан Інкәр Балтағұл мен Ақбота Райбай қатысып, I дәрежелі Дипломмен марапатталды.

Мөлдір Жүнісованың 2018 жылы «Экология. Энергетика. Экономика» тақырыбында авторлық бағдарламасы бекітілді. Бұл — оның ізденісінің бір парасы ғана. ҚазҰУ түлегінің алар асуы мұнымен шектелмек емес. Алда әлі де талай биіктерді бағындырмақ жоспары бар.

Ж. ТӨРЕҒОЖИНА,
ЮНЕСКО және тұрақты даму кафедрасының
профессор м.а

Қазақстан — бұрынғы кеңестік кеңістіктегі елдер арасынан бұл ұйымға ең алғаш төрағалық еткен мемлекет есебінде есте қалды. Онда ЕҚЫҰ-ның қоршаған ортаны қорғау саласындағы бағдарламаларын жүзеге асыруды жалғастыру да Қазақстан міндеттерінің бірі-тұғын. ЕҚЫҰ жаһандық экологиялық мәселелерді, соның ішінде бұрынғы Семей ядролық полигоны мен Арал теңізіне қатысты мәселелерді шешуде жағымды рөл атқара алды. Осы мәселелердің мұрындық болуымен және Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың жүргізген саясаты негізінде география және табиғатты пайдалану факультеті жүйелі жұмыс жасады. Сол салада білім алған Мөлдір Алмабекқызы озық іс-тәжірибесін тарату және насихаттау мақсатында мерзімді басылымдар мен бұқаралық ақпарат құралдарында маңызды материалдар жариялап тұрды. Атап айтсақ, «Газдалған сусындардың адам ағзасына әсері», «Күріш топырағы құрамындағы ауыр металдардың концентрациясы», «Күрішті тамшылатып суару әдісінің тиімділігі» тағы сол сияқты түрлі мақалалар ел игілігіне жарады. Сондай-ақ «Химия және экология», «Экологическое

Біз бүгін сол киелі шаңырақтың астында жүріп канаттанған, қазіргі таңда мұғалім мәртебесін иеленіп өзі де шәкірт тәрбиелеп отырған төл түлегіміз Мөлдір Жүнісова жайында сөз өрбітпекпіз. 2011 жылы әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың химия және химиялық факультетін үздік тамамдаған ол қолына дипломын алған соң, сол білім ордасына магистратураға тапсырады. Көздеген мақсаты іске асып, арада екі жыл өткен соң жаратылыстану ғылымдарының магистрі атанады.

Бір айта кетерлігі сол уақыттарда еліміз ЕҚЫҰ-ға төрағалық етуімен ерекшеленген еді.

Академическая мобильность в рамках Эразмус+

Академическая мобильность преподавателей является важной составляющей системы высшего образования.

Участие в программах, помогающих реализовать мобильность преподавателей КазНУ им. аль-Фараби, способствует улучшению качества преподавания и конкурентоспособности педагогов.

В прошлом учебном году преподаватели химического факультета в рамках программы Эразмус+ прошли стажировку в университете имени Николая Коперника (NCU) в польском городе Торун. Там же в 2018-2019 учебных годах успешно стажировались преподаватели Д.Н. Акбаева и А.О. Адильбекова. Ассоциированный профессор кафедры физической химии, катализа и нефтехимии Д.Н. Акбаева во время своего пребывания в NCU читала лекции на английском языке для студентов специальности по общей химической технологии, процессам нефтехимии. Доцент кафедры аналитической, коллоидной химии и технологии редких элементов А.О. Адильбекова прошла курсы по training mobility в весеннем семестре, она провела научный семинар для сотрудников и преподавателей кафедры физической химии и физической химии полимеров на тему «Нефтяные эмульсии. Методы обезвоживания», ознакомилась с методами мембранных технологий для применения в различных областях промышленности и в лабораториях этой кафедры.

Кроме того, в рамках этой же программы факультет химии и химической технологии посетил профессор кафедры физической химии и физической химии полимеров, факультета химии NCU Войцех Куявский. Им были прочитаны лекции и проведены семинары по актуальным темам, посвященным финансированию научных исследований в Польше и ЕС, мембранной химии.

Сотрудничество в рамках Эразмус+ дает плодотворные результаты. Так, реализуются совместные научные исследования в области адсорбционного модифицирования твердых поверхностей, так как профессор Куявский стал зарубежным руководителем докторанта кафедры аналитической, коллоидной химии и технологии редких элементов Ж. Таттибаевой. Также были обсуждены возможности реализации двухдипломной программы по химическим специальностям, что возможно даст свои реальные результаты в будущем.

Программы академической мобильности позволяют преподавателям факультета укрепить сотрудничество между университетами, наладить обмен опытом и научные связи.

А. АДИЛЬБЕКОВА,
доцент кафедры аналитической,
коллоидной химии и технологии редких элементов

День медицинского работника

Врач - это человек, который на протяжении всей жизни учится, неустанно приобретает новые знания и умножает свой опыт. Профессия врача - одна из самых благородных, гуманных и необходимых на земле.

филактиве заболеваний. Проще говоря, персонал, работающий с организацией. Если раньше пациенты лечились в стационарах, а это очень дорого, то сейчас идет снижение этой тенденции. Специалист общественного здравоохранения, рассчитывает, как поправить здоровье человека на этапе сопровождения пациента в поликлинике. Своевременно проводит обследование и наблюдение. Рассчитывает тот период, когда человек не сильно затрачивается на свое здоровье. Главной обязанностью этого специалиста, является не доведение пациента до больницы, а организация эффективного лечения на этапе поликлиники. Еще одно направление для его работы - это менеджмент. Специалисты общественного здравоохранения могут работать в отделах системы менеджмента качества, методического обеспечения,

приезжают профессора из Канады, Японии, России, выпускники разных зарубежных школ. Также лекции читают выпускники Nazarbayev University. Но в основном они занимаются с иностранными студентами.

- Скажите, пожалуйста, после окончания вуза куда трудоустраиваются выпускники?

- Наши студенты становятся востребованными специалистами для медицинских учреждений, больниц, поликлиник, научно-исследовательских институтов, частных медицинских организаций.

В прошлом году было трудоустроено 98 % выпускников. В основном трудоустройство наших выпускников происходит через портал enbek.kz. Магистранты трудоустроены все. А иностранные студенты, окончившие полное 5-7 летнее обучение, уезжают к себе на родину и работают там.

связей. Наши магистранты спокойно могут выбрать вуз для стажировки. Мы со своей стороны всячески содействуем этому. Статус университета позволяет выходить на мировой уровень. Вот такие преимущества, однозначно, есть на нашем факультете и в университете в целом.

- Так как сейчас время приемных комиссий, не могли бы вы дать несколько напутственных слов абитуриентам?

- При поступлении акцент делается на знание биологии, физики, химии, критического мышления, логики. В медицине логика должна работать очень хорошо. Математическое направление тоже. Кроме того, есть такая деятельность, как профориентационная работа. Она всегда была в медицине. Прежде чем молодой специалист понимает, что он хочет выбрать медицинское направление, желательно прийти в больницу как волонтер и посмотреть, как работают врачи. Есть различные тренинги по оказанию медицинской помощи. Чтобы проникнуться и посмотреть, чем живут врачи. Основной показатель приверженности к профессии это уровень эмпатии. Насколько человек может сопереживать и принимать ту боль, которую ежедневно будет видеть.

- Благодарим за интервью! И поздравляем с профессиональным праздником! Успехов и процветания в Вашем нелегком, но благородном труде!

Кумис ТУЛЕЕВА

-Жанна Амантаевна, расскажите, пожалуйста, о вашем факультете?

- Факультет Медицины и здравоохранения впервые открыл свои двери в декабре 2015 года. Это первый факультет, открытый на базе многопрофильного университета. Прежде, в Казахстане и на постсоветском пространстве врачей готовили только в специализированных медицинских университетах. Но, факультет на базе многопрофильного университета открывает большие перспективы междисциплинарной подготовки врачей. Сейчас будущие медработники ориентированы на получение глубоких знаний с разных наук: химия, физика, IT.

КазНУ дает такие возможности. Преимущество в том, что все базовые специальности уже есть в университете и совершенно нет необходимости открывать кафедры, как это делают в специализированных университетах. В то время, когда специализированные медицинские университеты привлекают преподавателей извне, мы приглашаем с других факультетов. А это экономит ресурсы.

- Какие медицинские школы существуют на вашем факультете?

-На медицинском факультете функционируют две школы: «Высшая школа общественного здравоохранения» и «Высшая школа медицины». Школа общественного здравоохранения ведёт подготовку специалистов, которые заботятся о про-

заниматься анализом данных. Делать анализ, на основании которых руководитель принимает решение. Они могут заниматься экономикой здравоохранения. Экономическая эффективность. Эпидемиологические исследования - это анализ.

Высшая школа медицины готовит непосредственно лечащих врачей.

- Сколько студентов обучается на факультете?

- На сегодняшний день на факультете с учетом специалистов физкультуры и спорта обучаются 500 студентов. Они проходят обучение по трем уровням: бакалавр, магистратура и докторантура. Вместе с тем, в этом году планируется открытие интернатуры и резидентуры по специальностям «Общая медицина» и «Стоматология».

- А где студенты могут проходить практику?

- В нашем доверительном управлении находится городская поликлиника №1. Она была открыта в 1964 году. ГК ориентирована на взрослое население. Наши студенты проходят практику там. Так как клиника многопрофильная, прием ведут специалисты по 20 профилям: терапевт, педиатр, кардиолог, хирург, невропатолог, эндокринолог и другие. Поэтому у студентов есть возможность выбора прохождения практики. А лабораторные занятия проводятся на базе КазНУ.

- Расскажите, пожалуйста, о преподавателях?

- На факультете есть преподаватели, которые работают по программе Visiting. К нам

- Чем привлекает студентов факультет?

- Привлекает рейтинг университета. КазНУ им. аль-Фараби — единственный университет в Средней Азии, который имеет мировой рейтинг. Ведь студенты очень заинтересованы в этом. Это значительно влияет на их будущее трудоустройство. Также междисциплинарность. Студенты могут получить более обширные и глубокие знания. Ресурсы КазНУ позволяют комфортно себя чувствовать. Огромная, комфортабельная библиотека, плюс очень много международных

ЮБИЛЕЙ

БЛАГОРОДНАЯ МИССИЯ

Преподаватель прикасается к вечности, никто не может с точностью сказать, на каком этапе жизни заканчивается его влияние. Его благородная миссия сравнима с искусством, которое дарит настоящее вдохновение и ведет за собой к свету. Такие слова можно сказать нашему талантливому и мудрому наставнику Зифе Асанбаевне.

работы, в разработке Типовых программ по специальностям «Биология» и «Медико-биологическое дело», в составлении учебно-методической документации всех общих и специальных курсов. Она издала ряд учебно-методических пособий на русском и на казахском языках. На высоком научно-методическом уровне на казахском и русском языках читает общие и специальные курсы для студентов бакалавриата и слушателей магистратуры.

Зифа Аскарлова неоднократно проходила стажировки в МГУ им.М.В.Ломоносова и участвовала в работе международных конференций, проводимых в России. Более 10 лет входила в состав жюри школьных олимпиад по биологии, принимала участие в работе Республиканской научной конференции школьников «Экология и медицина».

Зифа Асанбаевна – многогранная личность. Она много внимания уделяет общественной работе, пропаганде культурных ценностей. Ее отличает скромность и глубокая порядочность, доброжелательное отношение к людям, умение и желание понять каждого человека, готовность помочь.

От всей души хочется сказать ей «большое спасибо» за то, что она есть, за то, что вкладывает в наших студентов немало знаний и стараний, за то, что никогда не жалет своих сил, эмоций, времени и заботы. И пожелать долгих лет, неиссякаемого энтузиазма и оптимизма, светлого счастья в жизни и добрых чудес на пути.

Г. СРАИЛОВА,

доцент кафедры биофизики и биомедицины факультета биологии и биотехнологии

ЖАСТАРДЫҢ ЖҰМАҒЫ...

ҚазҰУ қалашығының бүгінгі көз тартар көркі санаңды жаулайды, көңілді көтерер күй сыйлайды, өмірге деген сүйіспеншілігіңді арттырады, өнбойыңды әлдебір күй билеп, музаның әуезді үні сиқыр әлемге ала жөнеледі.

Қалашықта қыдырыстағанда әрдайым осындай күй кешемін. Осында өмір сүріп, білім алып жатқан жастарға деген қызығушылығың артып, тіпті қызғаныш сезіміне бой алдырасың. Өйткені, жастардың жұмағы, жастардың нұрмекенінде білім алу әркімнің маңдайына жазыла бермеген сәттілік.

екен» деген ойлармен жүріп, тепендеп кете беретін «есек тірлікке» асығыппыз. Кейіннен бала-шағаны қалай асыраймыз, қалай білім береміз деп желіп отырыппыз. Алла аманшылық берсе оның бәрі өз орнына келетін көрінеді... Жастарға айтайын дегенім, әр ғұмыр кезеңін өз сәтінде бағалап, соған лайықты өмір сүру қажет екен... Ендігі жерде әдемі қартайып, өз немере-шөберең емес, ұлттың ұрпағына өнеге қалдыра алатындай тірлік жасасақ екен деген бір көкірекке ойлар қонақтаған...

Қолым сәл қалт етсе ҚазҰУ қалашығына қарай көңілім ауып тұратыны бар. Міне, сағ ауасын сіміре жұтып тағы да аралап келемін. Әне, қарт Алатаудың ақ тақиялы басына сәулесін төгіп, күн көтеріліп келе жатыр. Алқызыл жалқын көзжетер көкжиекке тарап, нұрын шашып, нұрлы мекенге жарығын төге бастаған. Қаз қатар тізілген ақ балтырлы аққайындар, қысы-жазы өңін өзгертпей, жастықтың символы сияктанатын шыршалар, тал-теректер, сан түрлі гүлдер, жасыл алаңқайлар, тап-таза, тұнық ауа және жастық шактың жан-болмысы қосылып, еркше бір күй орнағандай.

Нұрлы мекенді мекендейтін болашақтың өкілдеріне артылар сенім, тапсырылар міндеттер ұлан-асыр. Өйткені, болашақтың кілті солардың қолында. Заманауи өмір тынысымен тыныстай отырып, жаһандық жаңалықтардан қалыспай елін алға апаратын ұрпақ тәрбиелесек, міне, сонда қалашық ұстаздарының еңбегінің жаңғаны деп білеміз.

Клара ҚАБЫЛҒАЗИНА,

филол.ғ.к., профессор м.а.

Жалпы студенттік жылдар деген адам ғұмырындағы ғажайып бір сәт қой... Оны нұрландыратын жастықтың алауы. Сол жастықтың алауын жалындалуларына қол ұшын созып, қажетті жағдайын жасап қою дегеннің де өзіндік маңызы бар. Күнделікті тұрмыс-тіршілік жағдайы жасалған болса, эстетикалық, рухани азықалудың мүмкіндіктері бар болса, неге білімнің тереңінен сусындап, ғылымның қиясына өрмелемеске?! Бұл ҚазҰУ қалашығы тұрғындарына сауал. Әрине, өмір өзгеріп, күн санап эволюциялық жаңғырулар болып жатқанда, ғасыр тек прогресті талап етеді. Сондықтан да, бүгінгі білімгерлерден сұралатын нәрсе көп.

Бұл күндері өз басым тек студенттік күндерді ғана емес, жалпы жастық шағымды сағынамын... Кезінде бағаламаппын, «қашан мектеп бітіремін, қашан университет бітеді

КӘСІБИ БАҒДАР

«МӘДЕНИЕТТАНУ» МАМАНДЫҒЫНЫҢ НЕГІЗІ

XXI ғасыр – адамзат баласы тарихындағы ең жарқын кезең әрі ең күрделі де қиын кезең. Орын алып жатқан әр салалы оқиғалар, факторлар және іс-әрекеттер қоғамның сан түрлі өзгерістер мен жаңашылдық сипатқа итермелеуде. Мәдениет – адамзаттың өзі-өзі үшін қалыптастырған ең үлкен өмірлік саланың бірі әрі бірегейі.

бастысы әлемдік – ортақ адамзаттық өмір сүру дағдысы мен әркімге деген құрмет формалары бар. Аталмыш аспектілер мен факторлардың түбінде тағы да сол мәдениеттің көріністері қылаң берері анық. Яғни, адам дүниеге келгеннен бастап ол өзіндік биологиялық тіршілігін тоқтатқанға дейін, оның өмірінде мәдениет бірден-бір басты мәнге ие фактор болатыны түсінікті деп санаймын.

Мәдениетті ғылыми тұрғыдан зерттеп-зерделеп, ашығын айшықтап, ағы мен қарасын сараптайтын ғылым саласы – мәдениеттану деген атауға ие. Әлемдік, ұлттық мәдениет тарихы мен сипатын сараптап, болжалдық – аналитикалық ерекшелікке мән беру, сондай-ақ саяси тұстарын бағамдау, басқаша айтқанда мәдени саясат ережелерін қалыптастыру, философиялық мәнге ие ежелгі, орта және жаңа, бүгінгі заман ғалымдарының саналық-ойлық жақтарын бағалау, психологиялық тұрғыдан жеке тұлға мәдениетінің қалыптасу заңдылықтарын қарастыру, әлеуметтік жағынан қоғам топтарының ерекшеліктеріне сай мәдениет феноменінің ондағы рөлін анықтау, тағы бір маңызды бөлім-экономикалық тұсы. Өркениет көріністері мен табиғи, тарихи-мәдени ескерткіштер көптеген елдер экономикасының маңызды бөлшегі болғалы қашан, ол-туризм, яғни, мәдениеттің маркетингтік-менеджерлік және

финанстық әлеуеті өте жоғары. Мәдениет – аса кең мемлекетшілік интеграция процестері мен ортақ идеологияға басты құрал. Бұл тек бір сыпырасы екенін айта кеткен жөн. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, философия және саясаттану факультеті, дінтану және мәдениеттану кафедрасы – аталмыш мамандық иелерін дайындайтын бірден-бір озық базалық жүйеге ие.

Жасырары жоқ, бүгінгі таңда әртүрлі қоғамдық, діни, мәдени-әлеуметтік және ұлт-этносаралық әртүрлі кикілжіндер орын алып жатқандығы рас, дәл осы кезде халықты әрі мемлекетті аталмыш орынды-орынсыз теке тірестерден сақтандыру және алдын-алу мақсатында мәдениеттің орны ерек. Дәлірек айтқанда, нақ Қазақ мемлекетінің жарқын болашағы үшін бұл өте маңызды. Қазақстан – көп этносты мемлекет. Осы арада, барлығына тегіс әрі ортақ идеологияның озық формалары қажет, мәселен, ортақ Отанға деген патриоттылық тәрбиені жолға қою. Оның негізінде, қазақ ұлты доминатты, жергілікті ұлт болғандықтан тіл, мәдениет, тарих сынды мемлекет үшін маңызды салаларды дамыту. Сондай-ақ, білім жолын жақсарту мақсатында, яғни, патриоттылық тәрбиені бастаушы ретінде мектептерден бастап ортақ Отанның болашағына деген жанашырлық сезімді оятып, нығайтатын пәндер енгізу, тегін қазақ тілі

курстарын енгізу, тарихи тағылым мәселелерін дамыту сынды ұсыныстар бар. Кез-келген мемлекеттің дамуы мен өркендеуі үшін – ішкі тұрақтылық маңызды. Мемлекет ішінде интеграциялық шаралар ұйымдастыру өте маңызды. Өнер саласында нақ өнер иелерін ғана халыққа шығарып мәдени идеологияны реттеу, жас ұрпақ санасына ұлттық-патриоттылық тәрбиені енгізу мәселелері жатыр.

Мемлекеттің болашағы үшін маңызды мәселелерді қарастырып, аналитикалық әрі футуристік көзқарастар мен теорияларды қарастырып, талдап, практикалық тұрғыда жүзеге асыру – мәдениеттанушының мақсаты.

Біздің мамандық пен мақсатымыз жайында ақпарат бере алдым деп бағамдаймын, дейтұрғанымен де, мәдениет феноменін түсіндіру аса күрделі, тіпті, онсыз қоғамды қоғам, адамды адам деп санау орынсыз, адамды адам еткен – еңбек десек, қоғамды қоғам, мемлекетті мемлекет еткен – мәдениет. Осындай күрделі де сол уақытта қызық мамандықтың қыр-сырын танып білу – қызық екені жасырын емес.

Елдос ӨСЕРБАЕВ,

«Мәдениеттану» мамандығының I-курс магистранты;

Тұрсын ҒАБИТОВ,

филол.ғ.д, дінтану және мәдениеттану кафедрасының профессоры

Руководство КазНУ и делегация Академии наук Узбекистана обсудили вопросы сотрудничества в области химии

Достичь успеха может любой человек, даже если он имеет ограничения по состоянию здоровья. Человек – существо без границ во всех отношениях, главное здесь то, ставит ли он перед собой какие-либо цели.

В 2014 году я поступил в КазНУ - лучший вуз Казахстана. В процессе обучения познакомился с талантливыми педагогами, подружился со студенческим коллективом, в котором были только девушки. Отношения с первых дней были невероятными, и о такой поддержке и заботе мечтал бы каждый.

Отдельно хочу рассказать о преподавателе, поверившем в меня и мои возможности.

ЖИЗНЬ БЕЗ ГРАНИЦ

Зухра Маратовна Садвакасова - кандидат педагогических наук, доцент кафедры общей и прикладной психологии, помогает мне и по сей день, она является моим научным руководителем. На третьем курсе мы открыли ОО сообщество инвалидов «Кең Пейіл», деятельность которого заключается в осуществлении консультативных работ, организации мероприятий по адаптации подрастающего поколения с ограниченными возможностями, предоставлении юридических услуг.

Зная проблемы и трудности, с которыми сталкиваются студенты с ограниченными возможностями, я выбрал исследовательскую работу по теме: «Социально-психологическая адаптация и социализация студентов с особыми потребностями здоровья в условиях вуза». На четвертом курсе участвовал в проекте «Инклюзии», где мы заняли 2 место, и международном проекте в Грузии (наставник Зухра Садвакасова). По итогам был открыт кабинет инклюзии для студентов и социальный центр для адаптации лиц с ограниченными возможностями. В данный момент я являюсь вице-президентом ОО сообщества инвалидов «Кең Пейіл», с командой мы открыли социальное Радио sector x. Сфера деятельности включает обучение детей с диагнозом ДЦП пошиву одежды.

Незрячие студенты, обучающиеся иностранному языку в вузах, открыли в центре курсы английского языка для детей с ограниченными возможностями. И все это, считаю, только начало. Мир без границ! Нельзя сидеть, сложа руки. Путевка, полученная в КазНУ, окрылила меня и придала новый импульс к творчеству.

Кто скажет, что, имея проблему со зрением, нельзя заниматься спортом? У меня очень насыщенная в этом плане жизнь. Я – участник проекта «Доступный город» акимата города Алматы, а также член команды «Спорт без границ» по велопробегу, клуба «Кайрат» по направлению блайнд футбол для незрячих ребят, занимаюсь кроссфитом. Если честно, нет никаких секретов как все это у меня получилось. Думаю, главное не ставить ограничения в своей жизни, поскольку мир не имеет границ ни в спорте, ни досуге, ни в творчестве. Я благодарен стране за инклюзивное образование!

Галымжан БАРИБАЕВ,
магистрант,
кафедра общей прикладной психологии
ФФФП

Күйі өнері - халық қазынасы

жырларымызды тыңдасак, казактың тарихын айақтайтын күйлерін тыңдатуымыз керек. Сол кезде ұлт ретінде мәңгі сақталып қала береміз.

Қазіргі кезде жер бетінде өз тәуелсіздігін ала алмай жүрген қаншама ұлт бар. Ал біз болсақ өз егемендігімізді алдық, тіліміз мемлекеттік тіл болды, шекарамыз сызылды, Астанаымыз Сарыарқа төрінен ойып тұрып орын алды. Сондықтан да ұлттық өнеріміздің мәртебесін түсіріп алмайық.

Қазақ халқы күй өнерін ерекше қиялмен тұтып, күйшісін айрықша қастерлеген. Жалпы күй өнерінің дамуы 18-20 ғасырлар десек те болады. Осы күй жайлы көп еңбек жазған Ақселеу Сейдімбек ағамыз екені баршамамызға мәлім. «Күй-шежіресі», «Қазақтың күй өнері» және т.б еңбектерін атап өтсек болады. Бұл кітаптардың құндылықтарын атап жеткізуге сөз жетпейді.

Халық даналығында «тік күй», «қоңыр күй», «бойлаулық күй» деген атауларды күйшілік мектептерде көп қолданбайды; «қоңыр күй», «тік күй» және «бойлаулық күй» атаулары әрбір жеке күйдің саз сарынын анықтайды, мәселен, қоңыр күйлер философиялық ойға құрылып, көбінесе өмірдің мән-мағынасын зердеге ұялатады.

Сонғы деректер бойынша ғалым-зерттеушілерге қазақ халқының бес-алты мыңдай күйі белгілі. Бұл, әрине, бес-алты мыңдай күйімен қосарлана айтылатын аңыз-әңгімесі де соншама. Сондықтан да күй мен күй аңызын бір-бірінен бөлмей қарау қажет.

Қазақтың ұлы ақыны Абай: «Құлақтан кіріп бойды алар, Әсем ән мен тәтті күй», деп жырлағандай, қазақтардың сан буыны Құрманғазы, Дәулеткерей, Байжігіт, Тәттімбет, Қазанғап, Сүгір, Тоқа, Абыл сияқты халқымыздың асыл өнерін ұстаған ұлы күйшілердің мол мұрасымен сусындап өсті.

Күй – көне замандардан күні бүгінге дейін халқымызбен бірге жасасып келе жатқан ең киелі де қастерлі, сырлы да сұлу өнер. Ұлт мәдениетінің арғы-бергі тарихын зерттеп, жүйелеп, бүгінгі жас ұрпақтың кәдесіне

жарату және оны әлемдік деңгейде насихаттау мақсатында жасалған «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы аясында көптеген жобалар іске асырылды. Осыған бір мысал ретінде 2010 жылы Астанадағы Президенттік мәдениет орталығында «Қазақтың дәстүрлі 1000 күйі» атты антологиясының тұсаукесері өткен болатын. Анатолияға халқымыздың асыл мұрасы енген. Әрине бұл тек бір ғана мысал. Біздің құдіретті де, қасиетті өнеріміз жылдан жылға дамуда. Осы күйімізді Е.Брусиловский опералық шығармаларға тиімді пайдалана білді. Мұның өзі қазақтың ән мен күйін қажетіне жарата алсаң, қандай шығармамен де ұштасып кететінін, ажарын ашып, айбынын асыратынын аңғаруға болады. Өнердің шыны опера дейміз. Сол операның да, нақтылай түссек Е. Брусиловскийдің «Қыз Жібек» операсына 24-26 ән-күй пайдаланылса, Мұқан Төлебаев «Біржан-Сара» операсына Соқыр Есжанның иірімдері әдемі қол-даныла білінді. Ал мен «Қамар сұлу» операма «Дайрабайды» қолданғанымда ол жаңа заманға қарай ажарын ашып, жұрттың назарын бірден аударды. Тіпті, бірте-бірте әлемдік деңгейге көтеріліп, өзге

ұлттардың аспабында да күмбірлеп, көңілдің көкжиегін кеңейтті. Қазірде көп жастарымыз шет ел асып, дәстүрлі өнерімізді насихаттауда. Мысалға айтатын болсақ, «Ұлытау» этно-рок тобы, «Тұран» этно-фольклорлық ансамблі және де осы өнер жолында жүрген консерватория, өнер университеті секілді оқу орындарының студенттері дәстүрлі өнерімізді паш етуде.

Қазақтың күйі қуанышта да, қайғыда да қазақпен бірге жасап, бостандық сүйгіш ұлық өнер бостан заманымызға халқымызбен бірге қадам басты. Өнер атаулының ішінде күйдің мерейі жоғары, күйдің рухы биік. Күй дербес мемлекет құрып мерейленген халқымыздың рухын мәңгілікке толғай бермек. Себебі, күй – біздің ең ардақты, ең әлеуетті, ең сәулетті ұлттық құндылығымыз, ұлттық кодымыз, ұлттық мәдениетіміздің төресі. Ендеше, жаһандағы заманауи қазақстандық мәдениеттің де көш басында жауһар күйлеріміз тұрары сөзсіз!

С. ЖАНБОБЕКОВ,
Мәдениеттану мамандығының 1-курс студенті;
А. ҚҰЛСАРИЕВА,
филос.ф.д., профессор

ЖАЛЫНДЫ ЖАСТАР ЖАСАҒЫ

ҚазҰУ-да 1963-жылдан бері Студенттік құрылыс жасағы жұмыс жасауда. Биылғы еңбек маусымында 150 студент жасақ құрамында жұмыс атқаруда. Бұл Студенттік құрылыс жасағы тек ақша табудың көзі ғана емес, жастардың рухын көтеріп, еңбекқорлыққа тәрбиелейтін үлкен мектеп екендігін айта аламыз.

Еліміздің Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында «Біздің мақсатымыз айқын, бағытымыз белгілі, ол-әлемдегі ең дамыған 30 елдің қатарына қосылу», – дегеніндей еліміздің болашағы саналы жастар екендігін Студенттік құрылыс жасағы негізге ала отырып, жастардың рухани дамуына өз үлесін қосуда. Аталмыш оқу орнының барлық факультеттерінен жұмысқа оқуда үздік, белсенді және әлеуметтік жағдайы төмен студенттер қабылданады. Жұмыс 1 маусым мен 20 тамыз аралығын қамтиды.

Студенттік құрылыс жасағына қабылданған студенттер ҚазҰУ-дағы барлық жатаханалар мен оқу ғимараттарын күрделі жөндеуден өткізуге көмек көрсетеді. Жұмысқа қабылданған студенттер екі мезгіл тегін тамақпен, арнайы киім формасымен қамтамасыз етіліп, жатақханада тегін тұру мүмкіндігіне ие болады. Студенттерге арнайы жалақы да қамтамасыз етілген. Мұндай жағдай жасалған студенттер өз жұмыстарын белсенді түрде атқаратындығын мақтанышпен айта аламыз. Жаз мезгілінде тек жұмыс жасап қана қоймай түрлі іс-шаралар да өткізіліп тұрады. Мәселен спорттық ойындар, сайыстар т.б. Жаңа адамдармен араласып, қарқынды жұмыс жасауда уақытымыздың

қалай тез өткенін де байқамай қаламыз.

Студенттер құрылыс жасағының дамуына қолдау көрсетіп келе жатқан университетіміздің ректоры Ғалым Мұтановқа шексіз алғысымызды білдіреміз. Сонымен қатар өз қолдауын білдіргені үшін Қазақ ұлттық университеті қалашығының директоры Әбдікаһар Әнуарұлына рахметімізді айтамыз.

Студенттерге бағыт-бағдар беруші басшыларымыз Нұрболат Көлбаев ағамыз бен Бақдаулет Құдайқұл ағамызға рақметімізді айтып, істеріңіз өрлей беруіне тілектеспіз.

Жалпы СҚЖ студенттердің сабақ уақыттарынан тыс демалыстарын тиімді өткізудің бірден-бір кепілі екендігін нық сеніммен айта аламын. Мұнда сіздер керемет те көңілді орта табасыздар.

СҚЖ студенттері – еліміздің болашағы, нағыз ұлтжанды, қайталанбас дара тұлғалар. Ендеше барша студенттерді жалындаған жастық шағымызды босқа өткізбей Студенттік құрылыс жасағы құрамында жұмыс жасауға шақырамыз!!!

Аида ДӘРІБАЕВА,
Ақмарал ӘБУБӘКІР,
*филология және әлем тілдері
факультетінің
студенттері*

■ ЛЕБІЗ

«ҚазҰУ-да жүргеннің өзі бір – РОМАНТИКА»

Мен қазір Алматы қаласындағы Қазақстанның білімі мен ғылымының қара шаңырағы, сексен бес жылдық тарихы бар әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 4-курс студентімін. Осы университетте оқып жатқанымды өзгелерге мақтан етемін. Мұнда тек Қазақстан Республикасының азаматтары ғана емес, алыс-жақын шет елде тұрып жатқан қандастарымыз, шет ел азаматтары да білім алуда. Бұл да болса университеттің халықаралық беделінің жоғары екенінің дәлелі.

Бұрын ҚазҰУ туралы теледидардан көріп, ақпарат құралдарынан естігенім болмаса, университетке барып көрген жоқ едім. Тек оқуымды бітіріп, ҰБТ-ны ойдағыдай тапсырып, қолыма сертификатымды алып, Алматыға келгенде екі ойда болғаным рас. Анам екеуіміз бірінші болып ҚазҰУ қалашығына жол тарттық. Университет туралы ең бірінші әсерімді сөзбен айтып жеткізу мүмкін емес.

Менің атам мен әжем де осы университеттің түлектері. Атамның айтуымен университетке деген қызығушылығымыз арта түскенін жасырмаймын. Университет қалашығының ішіне кірген сайын көз жетпейтін, үлкен аумақты жерді алып жатқан абаттандырылған территорияны көріп, табиғатының сұлулығына, әсем ғимараттарына қарап, «ҚазҰУ-да жүргеннің өзі бір – романтика» деп айтатын осы университетті бітірген аға-әпкелерімнің сөзі есіме түсіп, оның шындығының куәсі болдым. Сол күні-ақ өз шешімді өзгертпей осы университетке тоқталатынымды анама айттым. Ол кісі де бірден келісімін берді. Сөйтіп ғылыми, мәдени, әдеби, рухани жағынан алдыңғы орында көш бастап тұрған университетке оқуға қабылдандым.

Жаңа оқу жылы басталғаннан түрлі қоғамдық жұмыстарға қатыса бастадым. Мұнда сабақ оқуға, спортпен шұғылдануға, интернет желілерінде отырып жұмыс істеуге, шығармашылық жұмыспен айналысуға барлық жағдай жасалған. Студент өз мүмкіншілігіне қарай сабақтан бос уақыттарда ән-би, көркем сөз оқу, т.б. көптеген спорттық үйірмелерге қатыса алады.

Қазір мен студент жастарды біріктіретін университетте өзіндік орны бар «Студенттік кеңесте» қызмет атқарамын. Ұйым барлық мүмкіндіктерді есептеп арнайы жасалынған жоспар бойынша жұмыс істейді. Мен де өз тарапымнан берілген тапсырмаларды мұқият орындап, «Студенттік кеңестің» талаптарына сай еңбек етуемін.

Мен оқыған «Қазақ филологиясы және әлем тілдері» факультетінде көптеген ақын-жазушылармен, әнші-сазгерлермен жиі кездесу ұйымдастырылып тұрады. Ең алғаш «Әпке» пьесасымен Қазақстанға танымал болған, қала берді алыс-жақын шетелдерді өзіннің шығармаларымен тамсандырып жүрген Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының иегері Дулат Исабеков атамызбен болған кештен ерекше әсер алдым.

Қазақстанның Халық жазушысы Қабдеш Жұмаділов атамның қатысуымен ұйымдастырылған кездесу кеші де тағылымы мол, ғибратты сөздерге толы болды. Атамның шығармашылық жолдың оңай еместігін, ол үшін терең білім мен ерінбей еңбек ету керектігін айтты. Ал бізге болашақ қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі болу үшін сол салада білікті маман болып шығудың қыр-сырларына тоқталып кетті. Кеш әңгіме-сұхбат түрінде өтіп, қойған сұрақтарымызға да бар ықыласымен тыңдап, жауап берді.

Ө. Жолдасбеков атындағы Студенттер сарайында сазгер, қазақтың тұңғыш бард ақыны Табылды Досымовты еске алу кеші болып өтті. Оған Қазақстанның өнер жұлдыздары да қатысты. Ақын ағамыздың лирикалық иірімге толы әндері мен өлеңдерін тыңдап, талантты дарын иесінің жаңа қырларын таныдым.

Университет көлемінде болып жататын «Бірінші курс таланттары», «Алтын күз», «Ана тілі аруы», «Түркі әлемі», «Екі жұлдыз» және т.б. көптеген іс-шараларға үнемі қатысамын. «Қарттар мерекесі» қарсаңында «Қарттар үйіне» барып оларға көмектесеміз.

Келешекте білікті маман атанып, ғылыммен айналысамын деген ойым бар. Маған терең білім мен сапалы тәрбие берген Қызылорда қаласындағы №12 Ілияс Қабылов атындағы мектептегі ұстаздарыма шексіз ризашылығымды білдіремін.

Биыл әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне-85 жыл. Мамыр айында университеттің тарих факультетін осыдан 50 жыл бұрын тәмамдаған біраз ата-апаларымыз Алматыда бас қосты. Олардың ішінде менің атам профессор Қазбай Құдайбергенов те болды. Атам – мен бірге оқып, тұрмыс құрған әжем Жақсыбике өмірден озып кеткен. Әрине өкінішті! Менің университетпен қоштасатын уақытым жақындаған сайын, оған деген сағынышым, ұстаздарыма деген сүйіспеншілігім арта түскендей. Қайда жүрсем де университетімді, ұстаздарымды ұмытпаймын. Биылғы мектеп бітірушілерді университетке оқуға келуге шақырып, жалынды жастық шақтарының әрбір сағаты қызықты өтеріне бек сенімдімін.

Парасат ҚАЗБАЙ,
*«Қазақ филологиясы және әлем тілдері»
факультетінің 4-курс студенті*

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық
университетінің
ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор: **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Тілшілер: **Еңлік АҚЖІПТ, Айнұр АҚЫНБАЕВА,**
Перизат ЖАРЫЛҚАСЫНОВА
Фототілші: **Марат ЖҮНІСБЕКОВ**
Корректор: **Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Ағила ШУРИЕВА**

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71,
ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны:
377-33-30, ішкі: 11-94,
тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай:
kazuniver2016gazeta@gmail.com

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп,
беттелді. АҚ "Алматы-Болашақ" баспаханасында
басылды.

Бағасы келісім бойынша.
Таралымы 1000 дана
Тапсырыс: №924

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.